

Μητροπολίτης Ονούφριος μιλά για την πορεία της κανονικής Ορθοδοξίας στην Ουκρανία

Το Τμήμα Πληροφοριών και Μορφώσεως της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ουκρανίας δημοσίευσε τη συνέντευξη του Μακαριωτάτου Μητροπολίτου Κιέβου και πάσης Ουκρανίας κ.κ. Ονουφρίου στο περιοδικό «Pastyr i pastva» («Ο Ποιμένας και το ποίμνιο»).

— Μακαριώτατε, κατά το Σύνταγμα της Ουκρανίας, η Εκκλησία τυγχάνει κεχωρισμένη της Πολιτείας. Στην αρχή του 20 αι. με τους μπολσεβίκους να είχαν υιοθετήσει αυτό το νόμο, πολλοί εκ των πιστών το έβλεπαν ως μείζονα θρησκευτική καταστροφή. Έν τούτοις, όπως πολύ σύντομα κατέστη σαφές, οι μπολσεβίκοι χώρισαν την Εκκλησία από την Πολιτεία με σκοπό να την εξαφανίσουν. Στη συνέχεια, στις αρχές του 1990, άλλαξε η κατάσταση: οι κομμουνιστές εγκατέλειψαν την ιστορική σκηνή, ενώ για την Εκκλησία επήλθε η εποχή αναγεννήσεως. Και εδώ ο νόμος περί χωρισμού της Εκκλησίας από την Πολιτεία διεδραμάτισε τρόπον τινά ένα θετικό ρόλο: η Εκκλησία, σχεδόν ανεπηρέαστη από τις αρχές, κατάφερε να αναπτυχθεί προς σωστή κατεύθυνση. Και τώρα, που οι αρχές προσπαθούν να επηρεάσουν την έκβαση των εκκλησιαστικών ζητημάτων, πώς σχολιάζετε τα γενόμενα; Είναι δυνατόν η κυβέρνηση να συμβάλει στη συγκρότηση «Μίας Ενωμένης Τοπικής Εκκλησίας»; Πώς να αντιδρά σε όλα αυτά ένας πιστός χριστιανός;

– Ο νόμος περί χωρισμού Εκκλησίας και Πολιτείας αποτελεί καρπό επαναστατικών μεταρρυθμίσεων των αρχών του 20 αιώνα.

Οι μπολσεβίκοι χώρισαν την Εκκλησία από την Πολιτεία, προκειμένου να δείξουν ότι η χώρα πορεύεται πλέον μια νέα οδό της αθεΐας. Επίσης αυτός ο νόμος ήταν απαραίτητος για τις σοβιετικές αρχές να είναι ελεύθεροι να πολεμήσουν την Εκκλησία με απώτερο σκοπό την πλήρη εξαφάνισή της. Κα αυτός ο πόλεμος διεξαγόταν με το σύνθημα «η Εκκλησία είναι εχθρός της Πολιτείας».

Και όμως, ο Θεός, ο Οποίος φροντίζει τα πάντα να είναι έπ'αγαθῷ των πιστών Αυτού, οικονόμησε ώστε ο χωρισμός της Εκκλησίας από την Πολιτεία να αποτελέσει νέο κίνητρο για τη δυναμική πρόοδο της Εκκλησίας. Ταπεινώς ευχαριστούμε τον Κύριο, για το έλεος Αυτού προς εμάς, τα ανάξια τέκνα της Αγίας Αυτού Εκκλησίας.

Τώρα ορισμένοι πολιτικοί αγωνίζονται να συγκροτήσουν μια ενιαία τοπική εκκλησία στην Ουκρανία. Αυτή την Εκκλησία ενίοτε την αποκαλούν Ορθόδοξη, και ενίοτε απλώς «τοπική εκκλησία».

Τους πολιτικούς δεν τους ενδιαφέρει, δεν κατανοούν την διαφορά και δεν προσπαθούν να το καταλάβουν. Το τραγικό τέτοιων προσπαθειών έγκειται σε δύο λόγους. Πρώτον, οι πολιτικοί από την φύση τους αποδεικνύονται ανίκανοι να θεραπεύσουν πνευματικές διαίρεσεις, αλλά μόνο να χωρίζουν ανθρώπους μπορούν. Μόνο οι κληρικοί με την βοήθεια της προσευχής, της ταπεινώσεως και της κατά Θεό αγάπης στέκονται ικανοί να ενώσουν ανθρώπους από διαφορετικές ιδιοσυγκρασίες και κοσμοθεωρίες σε μία ενιαία κοινωνία, η οποία ονομάζεται Εκκλησία του Χριστού. Δεύτερον, δυστυχώς η Πολιτεία ακολουθεί μία πορεία που υιοθετήθηκε μετά την επανάσταση, μία πορεία απομακρύνσεως του ανθρώπου από τον Θεό.

Κάποιος μπορεί να αντιτείνει ότι οι πολιτικοί μας είναι άνθρωποι της πίστewς: προσεύχονται και

εκκλησιάζονται. Δεν λογομαχώ, όντως έτσι είναι. Αλλά υπάρχουν δυνάμεις, οι οποίες επιβάλλουν τους πολιτικούς μας να ψηφίζουν νόμους, οι οποίοι διευκολύνουν την προώθηση και νομιμοποίηση της αμαρτίας. Εάν οι πολιτικοί νομιμοποιούν την ανομία, τότε παρ'όλο που πιστεύουν στο Θεό και εκκλησιάζονται, ενεργούν κατά του Χριστού. Έτσι απομακρύνουν από τον Θεό και τον εαυτό τους και τους ανθρώπους, οι οποίοι τους προσέχουν. Πολιτικοί σαν αυτούς θέλουν μια Εκκλησία προσαρμοσμένη στον ρυθμό της δικής τους ζωής. Θέλουν να συγκροτήσουν μια ενιαία τοπική εκκλησία η οποία να τους ενθαρρύνει και να οδηγήσει τους ανθρώπους, οι οποίοι οδεύουν στο Θεό, να ακολουθήσουν μια οδό, την οποία, προς μεγάλη λύπη, είχαν επιλέξει οι ίδιοι.

Αγαπάμε τους πολιτικούς μας και τους σεβόμαστε, αλλά δεν μπορούμε να τους ακολουθήσουμε, αλλιώς θα παύσουμε να είμαστε Εκκλησία και θα μεταστραφούμε σε έναν πολιτικό οργανισμό, όπου ασφαλώς οι ημέρες της υπάρξεώς μας θα είναι μετρημένες από τον Θεό.

Στο ερώτημα πώς να αντιδράσουμε, ως πιστοί, στις απόπειρες συγκροτήσεως μιας Ενιαίας Τοπικής Ορθοδόξου Εκκλησίας, να απαντήσω ως εξής: όποιος πιστεύει στο Θεό, αλλά ταυτόχρονα είναι εγκλωβισμένος στην επιθυμία του να εξασφαλίσει μια Τοπική Εκκλησία, δεν έχει εμπιστοσύνη στο Θεό, αλλά ακολουθεί τη λογική του. Με αυτή τη στάση σύντομα θα οδηγηθούμε στην κατάσταση όταν κάθε πολιτική δύναμη να θελήσει να έχει μια ιδική της τοπική εκκλησία, η οποία θα είναι κατά πάντα υπάκουη σε αυτό το κόμμα και να εκβιάζει τον Θεό να εκπληρώνει τις πολιτικές του φιλοδοξίες.

Με άλλα λόγια, άνθρωποι, οι οποίοι πιστεύουν στο Θεό, αλλά δεν Του έχουν εμπιστοσύνη, θέλουν να καθυποτάξουν τον Θεό και θεωρούν ότι αυτό κατορθώνεται μέσα από τη συγκρότηση μιας Ενιαίας Τοπικής Εκκλησίας.

Εάν ο άνθρωπος, όχι μόνο πιστεύει στο Θεό, αλλά και Του έχει εμπιστοσύνη, καθυποτάσσεται στο Θεό, αναζητά το θέλημα του Θεού, ενθυμάται ότι όλοι οι άνθρωποι είναι τέκνα του Θεού. Με όλους θέλει να ζήσει ειρηνικά και να βρει το Χριστό στη ζωή του. Τον Χριστό, ο Οποίος είναι και η ζωή μας, το κάλλος της ζωής μας και το νόημά της. Αυτοί οι άνθρωποι δεν αναζητούν την Τοπική Εκκλησία, αλλά καθημερινώς οικοδομούν και καλλωπίζουν τον εσωτερικό ναό της ψυχής τους.

Να ζείτε ευσεβώς, να εργάζεσθε να υποταχθείτε στο Χριστό, για να εκπληρώνουμε τις αγίες Αυτού εντολές, οι οποίες για μας είναι το φως, η οδός η απάγουσα στην αιώνια ζωή. Σε αυτή την οδό θα βρείτε το δικό σας αυτοκέφαλο, δηλαδή την ελευθερία από την αμαρτία. Ίσως θα συναντήσετε και την Τοπική Εκκλησία, η οποία όμως καθόλου θα ομοιάζει με εκείνη, την οποία αγωνίζονται να οικοδομήσουν οι πολιτικοί. Θα είναι γεμάτη αγάπη, ειρήνη και έν Κυρίω χαρά. Δεν θα είναι μια Εκκλησία της πολιτικής, αλλά η Εκκλησία του Χριστού, της οποίας πύλαι άδου ουδέποτε κατισχύσουσιν αυτής.

– Σε περίπτωση ωστόσο εκδόσεως του Τόμου αναγνωρίσεως των σχισματικών από τον Οικουμενικό Πατριάρχη, πώς θα πρέπει να αντιδράσουμε σε αυτή την είδηση και να οικοδομήσουμε σχέσεις με αυτές τις θρησκευτικές οντότητες;

– Εάν ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως εκδόσει τον Τόμο αναγνωρίσεως των σχισματικών, αυτός μόνο νέες διαιρέσεις θα προκαλέσει, πιο εκτεταμένες και βαθύτερες. Και αυτές οι διαιρέσεις θα αφορούν όχι μόνο την Ουκρανία μας, αλλά και όλο το σώμα της οικουμενικής Ορθοδόξου Εκκλησίας.

Συντόμως να εξηγηθώ, διατί θα γίνει έτσι.

Πρώτον, συμφώνως προς τους κανόνες της Ορθοδοξίας, η πολυσέβαστή μας Εκκλησία

Κωνσταντινουπόλεως δεν έχει δικαίωμα να χορηγεί αυτοκέφαλα σε Εκκλησίες, οι οποίες σήμερα δεν υπάγονται στη δικαιοδοσία της. Ο τίτλος «Μήτηρ Εκκλησία», τον οποίο συχνά επικαλούνται στις ημέρες μας, δεν χορηγεί κανονικό δικαίωμα παρεμβάσεως στον εσωτερικό βίο της «Θυγατέρας Εκκλησίας», η οποία προ πολλού αποχώρησε από τη «Μητέρα» και εκ των πραγμάτων διάγει τον ιδικό της αυτοτελή πνευματικό βίο.

Λαμβάνοντας υπόψη και το γεγονός, ότι η «Εκκλησία Μητηρ» πάσχει η ίδια από το ιδικό της βαθύτατο σχίσμα, εξαιτίας του οποίου η Ορθόδοξη Βυζαντινή Αυτοκρατορία μετετράπη σε χώρα, όπου τώρα ομολογούν το Ισλάμ, θα είναι δόκιμο να παραπέμψουμε στο ευαγγελικό: «ίατρε, θεραπευσον εαυτόν!» (Λουκ. 4. 23).

Εάν ο ιατρός, ο οποίος παρόλο που είναι άρρωστος, δυστυχώς, και ο ίδιος, και γι' αυτό δεν έχει δικαίωμα να θεραπεύει τους άλλους, ωστόσο τολμήσει και ενεργήσει, μόνο του μεγαλύτερου κακού θα είναι αίτιος, προκαλώντας τη διαίρεση εντός της οικουμενικής Ορθοδοξίας.

Πώς δε να αντιμετωπίσουμε τις θρησκευτικές οργανώσεις, οι οποίες θα προκύψουν από την ανομία, να απαντήσω με τά του Προφητάνακτος Δαβίδ: «μη έκτείνωσιν οί δίκαιοι έν άνομίαις χεΐρας αύτών» (Ψαλ. 124. 3)».

– Η Αγία Γραφή λέγει ότι «πάσα εξουσία ύπό Θεοῦ». Πώς να τα καταλάβει κανείς αυτά; Λ.χ. εάν πάσα εξουσία υπό Θεού, μήπως αυτό σημαίνει ότι ο χριστιανός οφείλει να υποτάσσεται πλήρως σε αυτή την εξουσία; Εάν ναι, σε ποιές περιπτώσεις; Εάν μιλάμε για εξουσία σαν εκείνη πενήντα χρόνια πριν, πώς να τη αντιμετωπίζουμε; Γενικά σε ποιές περιπτώσεις ο χριστιανός μπορεί και οφείλει να μην εκτελεί προστάγματα των αρχόντων;

– Όντως, πάσα εξουσία υπό Θεού. Αλλά ο Θεός δεν μας χορηγεί την εξουσία για να αυθαιρετούμε, ούτε για να κάνουμε ο,τι θέλουμε, αλλά για να εκτελούμε όσα θέλει ο Θεός. Για να ζήσουμε οι ίδιοι τις εντολές της θείας αγάπης και να διδάσκουμε αυτές τους υφισταμένους μας.

Δυστυχώς, όταν ανερχόμεθα στην εξουσία, όλα αυτά συχνά λησμονούνται. Μας τυφλώνει ή εξουσία και μās φαίνεται ήδη ότι έχουμε άδεια για ασυδοσίες.

Δέν πρέπει νά σκεφθόμαστε έτσι. Με τη μεγαλύτερη εξουσία έρχεται και η μεγαλύτερη ευθύνη. Θα απολογηθούμε στο Θεό για την άρση του Σταυρού της εξουσίας.

Στην ερώτηση πώς να αντιμετωπίσουμε την εξουσία εάν κάνει στραβά κάτι, όχι όπως το θέλουμε, απάντησε ο Ίδιος ο Σωτήρ: «Απόδοτε οῦν τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ» (Ματθ. 22.21). Δηλαδή να δίδετε στην εξουσία όλα τα γήινα, δηλαδή φόρους, εργασία, υπομονή, σεβασμό, αλλά τις καρδιές σας να δίδετε στο Θεό.

Από την άλλη, εάν αυθαιρετούν οι αρχές, δεν πρέπει να τις περιφρονούμε, ούτε να μισούμε, οφείλουμε να προσευχόμαστε γι' αυτές. Οφείλουμε να προσευχόμαστε στον Κύριο, προκεμένου να χορηγήσει στους ιθύνοντές μας τη χάρη του Αγίου Πνεύματος, η οποία θα τους στηρίζει στην επάξια άρση του Σταυρού τους.

– Πώς να ανταποκριθούμε σωστά στα αιτήματα εκείνων οι οποίοι πλησιάζουν τους εφημερίους μας ζητώντας να τους κηδεύσουν τους νεκρούς τους ή να κοινωνήσουν τους δικούς τους ανθρώπους, οι οποίοι όμως βαπτίσθηκαν στο «Πατριαρχείο Κιέβου»; Ίσως πιο λογικό θα είναι οι εφημέριοί μας να επωμίζονται την ευθύνη μόνο γι' εκείνους, όσους ποιμαίνουν άμεσα και όσους ευρίσκονται υπό την άμεση πνευματική τους μέριμνα;

– Σχετικά με το ερώτημα για την εκκλησιαστική κηδεία εκείνων όσοι «βαπτίσθηκαν» από τους σχισματικούς η απάντηση τυγχάνει σαφής: όσοι βαπτίσθηκαν στην κανονική Εκκλησία, εκείνοι δήλωσαν και την επιθυμία τους να κηδευθούν στην Εκκλησία αυτή. Ενώ οι «βεβαπτισμένοι» στο σχίσμα, κατ'αυτόν τον τρόπο δήλωσαν την επιθυμία τους να τους δώσουν τον τελευταίο ασπασμό εκεί. Δεν κηδεύουμε τους σχισματικούς, διότι δεν θέλουμε να παραβιάζουμε την ελευθερία της επιλογής τους.

Αλλά στην πραγματικότητα κάθε επί μέρους περιστατικό έχει και ιδιαιτερότητες, και προτού πει «όχι» στον αιτούντα, ο ιερέας οφείλει να εξερευνήσει λεπτομερώς, διατί ο τεθνηκώς επέλεξε μια άλλη πίστη. Εάν ο ιερέας ανακαλύψει επιχειρήματα, τα οποία μαρτυρούν υπέρ ανθρώπινης αδυναμίας και όχι υπέρ φανατικού πείσματος, δικαιούται, κατόπιν ευλογίας του επισκόπου, να εφαρμόσει οικονομία, δηλαδή να επιδείξει συγκατάβαση.

– Πολλοί ανησυχούν για την περαιτέρω πορεία της κανονικής Ορθοδοξίας στην Ουκρανία. Τί πρέπει να μας προβληματίζει περισσότερο αυτή την εποχή, η τύχη της Εκκλησίας, η ψυχή μας η μήπως η προσωπική αφοσίωση στο Χριστό;

– Πράγματι, η Ορθόδοξη μας Εκκλησία της Ουκρανίας διέρχεται μια πολύπλοκη εποχή. Προς την παρηγοριά μας θέλω να θυμίσω ότι ουδέποτε διέρχεται εύκολες εποχές η επί της γης Εκκλησία. Ακόμη, όταν όλα είναι ήσυχα γύρω μας, όταν μᾶς επαινούν, η Εκκλησία ωστόσο διέρχεται μια πολύπλοκη εποχή. Αυτή η πολυπλοκότητα έγκειται στο γεγονός, ότι οι επευφημίες και η ευημερία μᾶς βυθίζουν σε νάρκη και αμέλεια και μέσω αυτών οδηγούμεθα σε πνευματικό εκφυλισμό και κατάρπτωση. Γι'αυτό και σε καιρούς ευημερίας έχουμε ανάγκη να πολεμούμε τον εαυτό μᾶς και να επαγρυπνούμε, ώστε να μην πέσουμε σε πνευματική χαλαρότητα.

Οφείλουμε να υποχρεώνουμε τον εαυτό μας να προσευχόμαστε συνέχεια και να μετανιώνουμε για την αναξιοτήτά μας, και ταπεινώς να ευχαριστούμε τον Θεό ότι Αυτός δεν αποστρέφει το Θείο του Πρόσωπο από εμάς, αλλά συνέχεια μᾶς περιβάλλει με το έλεος και τους οικτιρμούς Του, εκ των οποίων μόνο μικρή και ασήμαντη μερίδα είμαστε σε θέση να διακρίνουμε, ενώ το υπόλοιπο δεν βλέπουμε, ούτε καταλαβαίνουμε.

Και όμως να ξέρουμε ότι και η πνευματική μας τυφλότητα και άγνοια δεν μᾶς αίρουν την υποχρέωση να ευγνωμονούμε τον Δημιουργό μας. Να ταπεινωθούμε πολύ και να λέμε: «Σήμερα, καθώς με το έλεός του Θεού αναπαύεσαι σε μαλακό στρώμα της γήινης ευημερίας και απολαμβάνεις τα ανθρώπινα «εύγε, εύγε», πρόσεχε να μην τα δέχεσαι ως κάτι των οποίων δικαιούσαι, ούτε σκέφτεσαι ότι δήθεν είσαι άξιος τούτων πάντων. Αλλιώς, αναδειχθείς ιερόσυλος, ο οποίος σφετερίζεται εκείνα, τα οποία ανήκουν στον Θεό. Τότε θα μετάσχεις της πικρής μερίδος εκείνων, οι οποίοι κάποτε επαναστάτησαν κατά του Θεού και εκδιώθηκαν από τους ουρανούς».

Όποιος τα κάνει αυτά, θα έχει ειρήνη και χαρά ψυχής. Δεν θα απομακρυνθεί από την Αληθινή Εκκλησία του Χριστού η οποία θα υπάρχει επί της γης έως της συνετελείας του αιώνος.

– Μακαριώτατε, σήμερα η Εκκλησία μας μαζί με το λαό διέρχεται περίπλοκη εποχή. Ποιές είναι πρωτίστως οι ευχές Σας στο ποιμνιό μας ως ευλογία και διδαχή;

– Να μέινετε κοντά σ'εκείνη την Εκκλησία, η οποία διαφυλάττει την καθαρή και αμώμητη Ορθόδοξη πίστη, κατά τ'άλλα «ἐπίρριψον ἐπὶ Κύριον τὴν μέριμνάν σου, καὶ αὐτός σε διαθρέψει· (Ψαλ. 54. 53)». Να ακολουθήσετε τις εντολές του Θεού και να προσέχετε τα βήματά σας να τα κατευθύνετε κατά το ρήμα του Κυρίου, ενώ όλους τους ανθρώπους να τα αφήσετε στα χέρια του Θεού. Εκείνος είναι σε θέση να κατευθύνει τα βήματα των ανθρώπων.

Μια πηγή: <https://mospat.ru/gr/news/47023/>